

pověď před úřady důchodkovými učiněná pod trestní sankci všeobecného zák. tr., není v platném tr. zák. důch. rozřešena. Teprve d. dv. kanc. ze dne 14. února 1840 č. 410 sb. z. s. vydaný na základě nejv. roz. ze dne 14. září 1839 prohlásil, že sluší užití ustanovení ob. tr. z. ze dne 3. září 1803 (§ 178 lit. a I. díl tr. z.) na křivou výpověď svědeckou učiněnou během vyšetřování pro důchodkové přestupky tenkrát, když byla učiněna pod přísahou nebo před úřadem dle ustanovení § 656 tr. zák. důch. sestaveným (řídící úředník, aktuár a přísedící soudu). Cit. d. dv. kanc. vyplnil takto mezeru v tr. zák. důch. se vyskytující; vzhledem k tomu nevztahuje se na tento dekret též derogující účinek kon. věty čl. 1 úv. zák. k tr. zák. ze dne 27. května 1852. Nepřísežné výpovědi svědecké učiněné v trestních věcech důchodkových před orgány správních úřadů, jimž vyšetřování bylo svěřeno, nespádají tudíž pod ustanovení § 199 ob. tr. z. (roz. kass. s. dv. ze dne 18. listopadu 1892 č. 11.583, časop. »Jur. Bl.« ze dne 29. dubna 1894 č. 17).

Svědci soudní.

K některým soudním úkonům, jež mají býti předsevzaty během přípravného řízení (přípravného vyhledávání nebo vyšetřování), musí býti přibráni jako soudní svědci dva občané oné obce, ve které úkon ten má býti proveden. Tak tomu jest zejména při úkonech, jež při hlavním přelíčení nemohou býti opakovány, na př. při ohledání (§ 116 tr. ř.), při prohlídání domu neb osoby (§ 142 tr. ř.) a při výslechu obviněného, když tento za to žádá nebo uzná-li to vyšetřující soudce za potřebné (§ 198 tr. ř.). Jest všeobecnou občanskou povinností převzítí bez náhrady úkol soudního svědka. Od této povinnosti jsou osvobozeni toliko:

1. duchovní zákonem uznaných společností náboženských;
2. aktivní příslušníci vojska a zemské obrany a aktivní veřejní úředníci a sluhové;
3. veřejní učitelové, osoby zdravotní svoje povolání skutečně vykonávající, advokáti, notáři, osoby zaměstnané při podnicích železničních a paroplavebních a všichni, jichž služba bez poškození veřejných zájmů nemůže býti přerušena a konečně
4. osoby žijící z denní nebo týdenní mzdy (§ 103 tr. ř.).

Soudními svědky mohou býti toliko mužové zletilí, bezúhonní a ve věci nesúčastnění, kteří dáním ruky mají býti k tomu zavázáni, by za účelem případného dosvědčení před soudem úplnou pozornost všemu věnovali, co před nimi bude provedeno a vypověděno, aby bděli nad správným protokolováním všeho toho a až do hlavního přelíčení vše v tajnosti zachovali, o čem u příležitosti vyšetřovacího úkonu zvěděli (§§ 102, 103 tr. ř.). Přednosta soudu má se v čas postarati o všeobecné jmenování soudních svědků v místě soudu a má po případě ohledně volby osob k tomu způsobilých vyslechnouti starostu obce (§ 19 vyk. nař. k tr. ř.). Soudní svědkové mají býti přibráni dle určitého pořadí, aby někteří nebyli naproti jiným nepoměrně stíženi, v téže trestní věci mají se však účastniti, pokud možná, titíž soudní svědci. Soudní svědkové, kteří nezachovavše stanovenou lhůtu způsobili průtah v předsevzetí úředního výkonu nebo vůbec se nedostavili a v čas nezpravili vyšetřujícího soudce o překážkách jim v cestu se stavících, budlež potrestáni přiměřenou pokutou, proti kteréž si do 14 dnů ku sborovému soudu II. stolice mohou stěžovati (§ 20 instr. k tr. z.).

Soudním svědkům, kteří při úředním úkonu si neslušně neb urážlivě počínají, může býti uložena peněžitá pokuta až do 50 zl. (nikoli však jako u svědků a obviněného vězení) (§ 108 tr. ř.).

Ustanovení až posud uvedená platí též dle tr. ř. pro Bosnu a Hercegovinu.

V trestním řízení před soudy vojenskými, kteréž spočívá na zásadě vyšetřovací (inkvisiční), mají býti přibráni k vyšetření skutkové povahy, k výslechu svědků a k výslechu obviněného 2 soudní svědci (přisedící), jimiž dle platného služebního řádu mají býti osoby, které v téže trestní věci by mohly býti soudci. Nejméně jeden ze soudních svědků musí býti vyšším důstojníkem a musí míti vyšší hodnost než ten, kdo má býti vyslýchán, a při výslechu obviněného má míti aspoň stejnou hodnost jako auditor výslech řídicí. Povinnosti těchto soudních svědků jsou tytéž jako v civilním řízení trestním (§§ 62, 63, 119, 159 a 177 voj. tr. ř.).

Svěddecké a znalečné (v civilním řízení sporném).

Na základě čl. LV. uv. zák. k novému c. ř. s. byla k provedení §§ 346, 347 a 365 c. ř. s. ohledně svědeckého a znalečného nař. min. sprav. ze dne 17. září 1897 č. 221 ř. z. vydána následující ustanovení:

I. Svědci a znalci v rozepřích občanských mají nárok na svědecké a znalečné podle ustanovení shora cit. ustanovení c. ř. s., podle předpisů tohoto nařízení a podle poplatkových sazeb vydaných vrchními soudy zemskými se schválením ministerstva práv. Tento nárok přísluší svědku nebo znalci i tenkrát, když se dostavil k provádění důkazu, avšak s jeho výslechu, vykonání nálezu nebo podání dobrého zdání bez jeho viny sešlo. Nárok na svědecké nebo znalečné musí býti pod ztrátou u soudu ku platnosti přiveden do 24 hodin po skončení výslechu nebo po podání písemného dobrého zdání (§§ 346 a 367 c. ř. s.). Pokud svědku nebo znalci přes to, že s provedení důkazu sešlo, přísluší nárok na svědecké nebo znalečné, musí tento nárok k platnosti býti přiveden nejpozději v den po roku, který k výslechu, k vykonání nálezu nebo podání dobrého zdání byl určen.

II. Svědecké.

1. Náklady cestovní:

a) Na nákladech cestovních (§ 346 c. ř. s.) budiž nahrazeno, co svědek musel vynaložiti na cestu k soudu a zpět.

b) Koná-li se výslech svědka v místě jeho bydliště nebo pobytu, budtež mu, nehledíc ke vzdálenosti jeho bytu od soudní budovy neb od místa, na kterém snad výslech má se konati, nahrazeny náklady na upotřebením hromadných prostředků dopravních po ruce jsoucích, jako na železnici, elektrickou nebo koňskou dráhu, omnibus, dostavník, parník a pod. Povož budiž mu nahrazen jen tenkrát, když hromadného dopravního prostředku nebylo možno použiti a zároveň když vzdálenost svědkova bytu od soudní budovy neb od místa výslechu obnáší více než čtyři kilometry nebo když při menší vzdálenosti podle osobních poměrů svědkových (pro vysoký věk, chorobu, nemoc, slabost) nebo pro vnější okolnosti (povětrnost, naléhavost, obtížnou cestu) bylo nutno povožu upotřebiti.

c) Koná-li se výslech svědka na jiném místě, než v místě jeho bydliště nebo pobytu, budtež mu nahrazeny náklady na hromadné dopravní prostředky po ruce snad jsoucí nebo na poštu. Není-li možno žádného z řečených dopravních prostředků upotřebiti, přísluší svědku náhrada za